

upeljala nov način in sicer strokovnjake za posamezne kmetijske stroke. Strokovnjaki, ki se v gotovem vprašanju izpopolnijo, bodo potem, če bodo vestni, najboljši voditelji kmetov na ta nova pota kmetovanja.

Strokovnjaki bodo pa opravili šele eno delo: pridelavo boljšega pridelka. Kmetje sami pa bodo morali poskrbeti za to, da bo to boljše blago dobilo tudi svojo pravo ceno. Zato bodo morali biti v prodajanju teh pridelkov kolikor mogoče svobodni, kar bodo potem svojih združ. Zadruga, ki bodo posamezne vrste pridelkov spravljale v denar, bodo v rokah pridelovalcev kmetov. Zadrugarji bodo v tem oziru še imeli polno rok dela, ali hvaležnega ter nujnega dela. Če ne bo naš kmet v odprodaji svojega blaga svoboden po zadrugah, bo ostala kriza v kljub zboljšanju kmetijskih pridelkov še dalje.

Pa še nekaj nam manjka. Nekaj, kar bomo morali dobiti:

Kmetijska zbornica nam še manjka.

Mnogi poskušajo to kmetijsko zbornico nadomestiti s kmetijsko družbo, kar pa je zelo slab nadomešček. Za ureditev cen na domačem trgu in za zaščito cen na inozemskem trgu, za zaščito kmetijstva pri sklepanju pogodb z drugimi državami, nam manjka stanovska organizacija, nam manjka kmetijska zbornica. Delavci imajo svojo, obrtniki in trgovci svojo, industriji svojo, kmetje morajo dobiti svojol. O tem je »Narodni gospodar«, glasilo naše Zadrugne zveze, prinesel izpod peresa dr. Basaja zelo dober članek o kmetijskih zbornicah, ki ga bomo priobčili prihodnjič.

Kmetje, čas nas sili, razmere so take, da moramo na nova pota, da bomo veliki in močni, da vzdržimo svoj dom in rod na svoji zemlji.

POLITIKI RAZGOVORI

V vas je prišel Hrvat. Prinesel je platno na rami in ga ponujal. Zvečer so sedli skupaj okrog mize in gospodar ga je povprašal:

»Pa kako vi Hrvati, da tako držite na Radiča, ali ga nič ne poznate?«

Hrvat se je namuznil, pa je dejal: »Znaš što, brate, pa bolje, da pitamo pitanog purana kao jednog mršavog.«

In razvil se je razgovor o Radiču. Radič je bil politik že pred vojno. Seveda je tedaj bil silno vladen. Cesarstvo himno je sam prestavil na hrvaško. Ob prevratu je takoj začel z republiko. Hrvatje, ki so že itak zelo temu udani, da le na besede nekaj dajo, so mu slepo sledili. Radič je sanjaril, da bo s pomočjo zunanjih držav res on kralj ali predsednik Jugoslavije. Potoval je po svetu, doma pa so ta čas njegovi poslanci za pečjo sedeli, centralisti v Beogradu pa so sprejeli centralistično ustavo. Radič je šel celo na Rusko k boljševikom. Ko se je vrnil, mu je njegov sedanji prijatelj pripravil ječo. Iz ječe je šel Radič v pokoro. Da si je to pokoro ohladil, je stopil celo v vlado. Bil je že pri vseh političnih zvezah. V zvezi z radikali, z Davidovičevimi demokrati, s nami, sedaj pa je celo s Pribečevičem.

komur je zaključil svoje politično letanje semintje.

»Kako mislite o tem, da se je Radič — zvezal s Pribečevičem?«

»Pa to svejedno! On vara sve, vara Vukičevića, pa Davidoviča i Pribacal.«

»Pa vara tudi vas«, je dejal gospodar. »Meni se zdi, da vas še najboljše. Če on pravi, da je vaš seljački zastopnik, le povejte, kaj je naredil za vas?«

»Pa ništa! Pa zato i ništa nije pokvario!«

»Je, je pokvaril, pa še veliko! Da Hrvatje gospodarsko tako trpijo, da so ravno v teh radičevskih krajih kmetje tako gospodarsko odvisni od gospode, je kriv on, ki nič ne dela, ampak se le igra s politiko in z narodom! Pa to nas Slovence še ne bi nič motilo, imejte vi Hrvatje kakor hočete, le to nam ne gre v glavo, da se vam oči ne odpro in da niti sedaj, ko je Radič popolnoma zvezan od demokratiških voditeljev, ne odstopite vi kmetje, da vas ne bo Pribac dobil v svoje roke!«

»Pa nismo za Pribacal.«

»Vemo da nel! Saj so rekli, da vas pride v Zagreb do 50.000, ali prišlo jih niti ni 5000 kmetov. Seveda ena ničla več ali manj, to je vsejedno!«

»Vi ne volite Radiča, imate pravo«, se je udal Hrvat.

Gospodar pa je še pristavil: »Radič se mi zdi kot oni možje v vremenski hišici, ki skače na lasu ven in noter, kakor je vreme vlažno. Tudi on skače tako sem in tja in tudi pri njem vpliva — vlaga, ker silno rad pije. Nihče se na njega ne zanesse, nihče ne more z njim sodelovati, pa če bi tudi hotel, hrvaški narod pa, ki mu je doslej zaupal, se bo sedaj, ko ga Radič s seboj vred spravlja v roke svojih lastnih batinašev, bo izpregledal in ga — zapustil!«

In Hrvat je pravil, kako je na Hrvaškem težko ljudem dopovedati resnico, ker nič ne berejo, nimajo časopisov kot pri nas, kjer oni najboljše skozi pride, ki zna najbolje lagati in ljudi za nos vleči!

POLITIKA

V NAŠI DRŽAVI.

Krst kraljeviča. Pretekli četrtek se je vršil krst novorojenega kraljeviča, ki je pri krstu dobil ime Tomislav, to je ime znamenitega hrvaškega kralja, ki je vladal samostojno Hrvaško pred 1000 leti. Kralj je hotel s tem pokazati Hrvatom, da se ravno tako čuti Hrvata kot Srba. Po vsej državi, posebno pa še po Hrvaškem, je to dejstvo vzbudilo veliko veselje. Slovesnosti krsta so se udeležili vsi višji državni, politični in vojaški dostojanstveniki. SLS in slovenski narod je zastopal naš voditelj dr. Anton Korošec. St. Radič je bil navzoč dočim se je zelo opazilo, da je izostal Pribečevič.

Skupna seja kluba SLS in radikalnega kluba. Ker je treba kar najbolj nujno in naglo, pa složno delati, da se spravi pod streho zakon o izjednačenju davkov ter državni proračun, sta radikalni klub in naš klub sklenila imeti skupne seje, da se že na sejah nazori obeh dveh prijateljskih klubov razčistijo in da se potem tembolj odločno more nastopiti v skupščini.

To dejstvo je v državi vzbudilo veliko pozornost in splošno odobravanje. »SLS«, tako je rekel dr. Korošec, »je prinesla seboj poštenost, delavnost, iskrenost in sprejema isto tudi od radikalne stranke in njenega kluba.« Tudi mi vidimo v tem sodelovanju dobo trajnih uspehov politike SLS za našo državo in posebej še za Slovenijo.

Pribečevič — osovražen! Na shodu v Zagrebu je Pribečevič grdo govoril zoper našo armado. Njegov govor so dobesedno prinesli — italijanski časopisi, kar je zelo značilno. V beograjskih krogih pa je Pribečevičev nastop izzval ogromno ogorčenje med vojaškimi krogi, kot celo tudi med njegovimi lastnimi pristaši. Jasno je, da naj bo političen položaj tak ali tak, Pribečevič je izključen za daljšo dobo.

Političen dvoboj Davidovič-Marinkovič gre h kraju. Nemogoče je, da bi katerakoli stranka imela dve glavi, dva voditelja, ki vlečeta vsak na svojo stran, kakor se to godi pri Davidovičevi stranki. Dr. Marinkovič je že dalje časa odločno za trajno sodelovanje z Vukičevičem in Korošcem, pa če to ne gre drugače, tudi na ta način, da se trajno ločita z Davidovičem.

Najnovejše politične dogodke berite na 5. strani današnje številke!

V DRUGIH DRŽAVAH.

Italija snubi Rumunijo. Rumunski zunanji minister Titulescu se je pretekli teden mudil v Rimu in se je razgovarjal z Mussolinijem. Rumuni so po plemenu sorodni Italijanom, zato ni čuda, da so si precej podobni in da so si tudi precej naklonjeni. Rumunijo pa sili položaj, da svojega pravelikega prijateljstva do Italije ne kaže preveč, ker je sicer v nevarnosti od strani drugih držav. Prijateljstvo med tema dvema državama ne bo posebno zanesljivo, ker je Italija prijateljica tudi Madžarski, ki je pa sovražnica Ve like Rumunije. Zato se bo ali to italijansko prijateljstvo, ali pa ono z Madžarsko prej ali slej izkhalo.

Zveza malih držav zoper Madžarsko mora na vsak način nastopiti zaradi znane oboroževanja. Madžari se sedaj zelo trudijo, da bi še Cerkev zapletli v politiko. Ko je prišel te dni nov kardinal Cereby iz Rima, so to pokazali. Madžari upajo, da dobijo Habsburžane nazaj in bo njihov kralj nadvojvoda Albreht. Ker pa so nekateri zoper to, bo znala še lepa reč priti iz te politike. Tudi sosednje države, ki so se ustanovile na razvalinah Avstrije, ne bodo kar mirno gledale, da bi Habsburžani zopet zavladali na Madžarskem.

Češka bo res Čehoslovaška. Zadnji čas se je po Slovaškem začela huda borba za ali proti Pragi, kakor da bi še ne bilo odločeno, da ostaneta Češka in Slovaška — ena država. Da imajo tu Madžari svoje roke vmes, je jasno, ker povdarjajo, da je Slovaška madžarska dežela. Slovaki so po večini že toliko uvideli, da ne bodo opustili svoje države in zopet šli pod — Madžarsko. Čehi bodo Slovaškom dali obsežno avtonomijo.

Kaj se godi na Ruskem? Zadnja poročila, ki prihajajo iz Rusije, navajajo, da se v Besarabiji upirajo kmetje in da so šli boljševiki s topovi nad nje. Teh poročil ni mogoče pregledati, ali so resnična

ali ne. Rusija razpolaga z močno vojsko, če tudi pravi, da je zoper vojno. To močno vojsko bo uporabljala za osvoboditev Besarabije, ki je zdaj priključena Rumuniji, ali pa zoper domače upornike.

V Avstriji — boj na nož! Nikjer tako, kakor ravno v Avstriji, se vrši boj med socialističnim in našim političnim nazorom. Niso še pozabljeni krvavi dnevi od 15. julija dalje, ko sta se ta dva nazora že udarila na ulicah in je socialistični začasno propadel. Bliža se nov boj. Otvorila ga bo razprava o najemnini.

Svetovna tekmovalca. Amerika in Anglija sta postala zelo odločna nasprotnika in tekmovalca za svetovno nadvlado. Anglija je do zdaj prevladovala na ta način, da je imela v vseh delih sveta velikanske kolonije, ki jih je izžemala. V teh delih sveta pa se zdaj narodi vedno bolj upirajo angleški nadvladi. Če Anglija kolonije izgubi, bo naravnost beraška država.

»Ljubo doma, kdor ga pozna...«

Pismo mladini na deželi.

Naj veljajo te vrstice mladini na kmetih, ki hoče zapustiti domačijo in se seliti v mesta.

V zadnjem času opazamo, da ljudje z dežele neprestano silijo v mesta. Nešteto mladih ljudi išče službe v mestih in sicer z izgovorom: »da bi lažje živeli...!« Da bodo ti ljudje vsaj malo spoznali, kako je dandans s službami v mestih, naj vam priča sledeče:

V Mariboru je danes glasom izkaza uradne »Posredovalnice za delo« nad 1400 ljudi brez službe, brez kruha. In to so po večini družinski očetje! Ako mladi ljudje, ki imajo svoje misli obrnjene v mesto, tega ne verjamejo, naj vprašajo v Mariboru na magistratu ali pri »Borzi dela« in dobili bodo odgovor, ki jih bo naravnost pretresel. Poleg 1400 brezposelnih je v Mariboru okoli 200 družin brez stanovanja. Po drvarnicah in drugih šupah stanujejo družine v sredi zime z malimi otroci vred. Mestna občina sicer hvaljevalno skrbi za zgradbo hiš, ali pre malo ima sredstev, da bi se vsem pomagalo iz strašne bede.

Na stotine ljudi prosjači od hiše do hiše, dasiravno daje mestna občina brezplačno hrano stotinam ubogih revežev. Naši samostani in dobre krščanske hiše storijo, kar morejo, da tešijo revežem glad.

Za vsako službo se naravnost puli in tepe na stotine ljudi. In še hujske bo! Do 1. aprila bo odpuščenih pri financarjih, carinikih in v drugih državnih službah več tisoč oseb.

Vse to glasno opominja mladino na deželi: »Ostanite doma! Ljubo doma, kdor ga pozna!«

Pri piscu teh vrstic je bil te dni oče z štirimi malimi otroci. Razcapana mu je bila obleka, otroci pol nagi. Mož pravi: »Ljubi gospod! Usmilite se me! Dajte mi 40 dinarjev, da se peljem z železnico domov. Zena leži v bolnišnici. Otroci že dva dni niso ničesar zaužili. Dela ne dobim. Grem raje zopet nazaj h kmetu za zadnje ga hlapca. Prokleti tisti čas, ko sem zapustil svoj dom in se preselil v mesto...« Groza me je obšla pri pogledu na moža sem njim hrane in denarja za pot nazaj in njegove izgajene nedolžne otroke. Dal

v domačo občino. Moža sem poznal še iz mladih dni. Kot razborit, zal in krepak mladenič je zapustil očetovo hišo... Vrača se izmozgan in kot izgubljena — ovca...

Mladenci, mladenke! Ne zamerite mi, da vam pišem te opomine. Ko sem lansko leto napisal za »Slovenskega Gospodarja« smiselno enak članek, dobil sem več pisem, v katerih so mi očitali, da ne privoščimo viničarskim in kmetiskim fantom in dekletam boljšega, udobnega življenja v mestu...

Mislil pa, da kdor hoče, bo ta članek razumel in ostal doma in ne bode silil v svojo lastno nesrečo, ne bo silil v mesta in fabrike...

Marija z detetom.

Materam za Svečnico.

Pisatelj Förster pripoveduje o materi, ki je pomagala sinčku pri domači nalogi. Povedala mu je nekaj misli, popravila mu je njegove okorne stavke. Med tem prosi deček: »Gospod učitelj nam je prepovedal, da bi si dali pri nalogi pomagati. Če bo vprašal, ali sem napravil sam nalogo, kaj naj rečem?« — »Seveda mu moraš povedati resnico! Pa saj tako ne bode vprašal«, odvrne mati. Ponoči pa je mati mislila na nalogo. Šlo ji je skozi glavo: »Kaj le sem fantu svetovala! Kaj bo v življenju z mojim otrokom, če bode vedno govoril resnico? Smejali se mu bodo, sovražili ga bodo, nikjer ne bode prišel naprej. Kako sem le mogla dati otroku ta nespameten nasvet. Čudno, kako nam stari nauki še vedno silijo na jezik in čisto pozabljamo, da se s temi rečmi v današnjem času ne da več živeti.«

Naloga, ki jo je prinesel deček v šolo, je bila ena najboljših. »Tvoja naloga zasluži prav dobro«, pravi učitelj. Vpraša pa tudi: »Si jo napravil sam?« — »Ne«, odgovori fant, »mati mi je pomagala.« — »Prav, potem dobi tvoja mati prav dobro!«

Ko je pripovedoval deček to doma, mu je mati rekla: »No ja, saj je lepo, da si govoril resnico, pa pravzaprav bi ti ne bilo treba povedati.«

»Mislil sem na tvoje besede: Seveda moraš resnico povedati«, pravi sin.

»Da, saj tudi jaz nisem za laž, pa včasih je že tako, da ni treba resnice govoriti. Drugim nič ne koristiš, sebi pa samo škoduješ.«

Deček je poslušal z odprto dušo in žal mu je bilo, da je bil odkritosrčen. Sam sebi se je zdel nespameten. Ko je dorasel, je postal kupčevalec z vsem. Znano je bilo, da je pri njegovih kupčijah veliko nepoštenega, čeravno mu nikdo ni mogel z zakonom do živga. Mati je imela pri njem brezskrbno, udobno življenje. A mirna in zadovoljna ni bila v tej udobnosti, če je mislila, kako je ta udobnost pridobljena, in če je mislila na dušo svojega sina.

Posebna žalost pa jo je še presunila, ko se je nekoč čisto jasno povedlo, kdo je tega kriv. Nad njeno posteljo je visela stara Marijina slika. Marija drži v naročju svojega otroka, na obrazu se ji vidi veselje, zraven pa tudi globoka žalost. Ve,

da bo otrok, ki ga je spočela od Sv. Duha, odrešenik in križani ob enem. Kot človeška mati čuti v svojem srcu sedméri meč, a kot dekla Gospodova je vesela, da bode njen otrok izpolnil voljo božjo. Ko se je nekega dne ozirala po sobi in so ji oči za trenutek obvisle na tej sliki, ji je naenkrat prišlo veliko spoznanje! Na svojem otroku doživi mati to, kar nosi v globočini svoje duše. Če mati preda svojega otroka Duhu božjemu, ali pa ga preda posvet nemu duhu, to odloči njegovo življenje, to napravi njegovo pravo usodo. Le malo, prav malo mater je, ki bi hotele svojega otroka roditi, predati, vzgojiti čisto za Boga — na celi črti. Tudi jaz sem grešila nad svojim otrokom. S tisto nalogo, s tistim nasvetom, ki sem ga drugi dan svojemu sinu dala, sem ga izročila posvetnemu duhu. In je poklicala svojega sina, mu pokazala podobo Marijino, pa mu rekla: »S tisto nalogo takrat ti nisem prav svetovala.«

Mati! Danes na Svečnico je tudi za tebe trenutek, ko naj bi pogledala na Marijo z otrokom. Kakor je ona šla današnji dan s svojim otrokom v tempelj in ga darovala Bogu, tako si tudi ti enkrat stopala s svojim otrokom v cerkev. Velik, svet je bil ta trenutek! Ko si s svojim otrokom v naročju klečala pred altarjem, zatopljena v globoko molitev, si bila kakor svečenica, ki daruje Bogu veliko daritev. Darovala si Bogu svojega otroka, izrazila si svojo voljo, da naj bo tvoj otrok — božji.

Mati, ali res izvršuješ to svojo daritev? Ali je res vse, kar govoriš svojemu otroku, kar ga učiš, kar mu svetuješ, tako, da vodi otroka k Bogu, tako, da postaja tvoj otrok božji? Ali pri vsem tem misliš, kaj bo iz tvojega otroka tam na koncu njegovega življenja, ali pa samo računaš, kaj bo koristilo tvojemu otroku samo za ta svet, četudi bi bil nezvest Bogu?

Kaj je ona mati, ki si je mislila, kako se bo godilo mojemu otroku, če bo govoril vedno resnico in mu je nasvetovala laž, napravila iz svojega otroka? Navajanje otroka k neresnici, k nečimurnosti, k malim nepoštenostim, k sovraštvu, kakor to odloči usodo otrokovo kaj napravi iz njega! Mati, glej danes na Marijo z detetom in bodi tudi ti taka mati, bodi tudi kot mati dekla Gospodova!

Usoda katoličanov v boljševiški Rusiji.

Kakor znano, se v carski Rusiji katoličanom ni godilo najbolje. Režim jim je nasprotoval, jih oviral, tako marsikateri je moral radi svojega katoliškega prepričanja v Sibirijo. Veliko slabše pa se godi katoliški cerkvi pod boljševiško Rusijo! V spominu je še, kako je bil pred leti umorjen duhovnik Budkovič in kako bi še tudi bila ista usoda zadela nadškofa Cieplaka, ko bi se ne bile potegnile zanj nekatere evropske države. Od tedaj še ni prenehalo preganjanje katoličanov.

Leta 1924 so zaprli 10 katoliških duhovnikov. Naslednje leto jih je moralo zopet precejšnje število v ječe ali pregnanstvo. Med temi je bil tudi Ivan Kovalski, ki je bil dne 2. januarja 1926 v Smolensku ustreljen. Ko so ga pripeljali na morišče, je zaprosil za duhovnika, da bi se spovedal. To so mu gladko odklonili in mu zaukazali, da stopi k stebri, ob kate-